

da' ma' pa' da'
DAMAPADA

prevod sa Palija, objašnjenja, transkripcija
Dragan Janeković

korišćen burmanski alfabet i način
izgovora Palija

Mono i Manjana
2010.

Vesni,
istoku, zapadu, severu i jugu

*U Vašim rukama je knjiga Budinih izreka,
čitajte je otvorenog uma i čistog srca.*

၁။ ယမကဝဂ္ဂ- တစ်စုံတစ်စုံများ
ja'ma~ ka've'ga'

1. PAROVI

၁။ မနောပုဗ္ဗင်္ဂီမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ၊
မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန၊ ဘာသတိံ ဝါ ကရောတိံ ဝါ၊
တတော နံ ဒုက္ခမန္တေတိ၊ စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒံ။

me'noo' bou'bin~ ka'maa~ da'ma'
me'noo'di'thaa~ me'noo' me'jaa'
me'na'da~ sejj~ be'dou' te'na'
ba'de~ti' vua~ ka'ro'di' vua~
ta~ too'nenn~ dou'kha' me'nue~ti'
se'genn~ vua' voa'ha'to' be denn~

1. Ono smo što mislimo.
Svemu što jesmo izvor su naše misli.
Našim mislima stvaramo svet.
Govori i čini loše i zlo će te pratiti
kao što točak prati vola
koji vuče zapregu.

Priča:

Sredovečni čovek po imenu Kakupala postade monah. Zahvaljujući svojoj dobroti i upornosti, dostigao je status Arahet, krajnji nivo svetosti. Nažalost, bio je slep. Jednom je nenamerno pogazio kolonu nekih buba. Videvši krv, monasi su rekli Budi da je slepac počino zlo. Buda je objasnio da monah nije ubio namerno i da je on pravi Arahet. Tada monasi upitaše za razlog njegovog slepila. Buda reče da je u prošlom životu, kao lekar, lečio neku sirotu slepu

ženu i povratio joj vid. Za uzvrat, ona je obećala da će ga služiti do kraja života, ali nije ispunila obećanje, lažući da je i dalje slepa. Lekar, uvređen upotrebom pogrešnog leka, sirotici ponovo oduze vid. Kao posledica prošlih grešnih radnji Kakupala postade slepac u ovom životu.

Jamaka znači par, pa se poglavlje sa deset paralelnih izreka tako i zove.

Dama je reč sa mnogostrukim značenjima (zakon postojanja, istina, nauka, moralni kodeks). Ovde je upotrebljena u smislu Kame, koja ukazuje na snagu volje (setana) i sva ostala mentalna stanja, praćena moralnim ili nemoralnim željama. U ovoj izreci reč Dama se odnosi na loše želje (setetika). Zato je Buda rekao Setana je Kama – karma.

Arahat znači vredan, prosvetljen čovek.

Stanje svesti (Dama): reč dama ili Budino učenje ima različita značenja. Ovde označava pojavne oblike stanja svesti ili psihičke činioce koji nastaju ili proizilaze iz misli ili svesti i imaju isti objekat ili osnovnu misao (ekupada, ekanioda, ekalambana i ekavatuka).

Ovi psihički činioci označavaju tri celine (kanda): svest (vejdana), percepciju (sana) i mentalno oblikovanje (sankara), koje koegzistiraju sa primarnom celinom svesti (vinjana).

၂။ မနောပဗ္ဗင်္ဂိမာ ဓမ္မာ၊ မနာသေဋ္ဌာ မနောမယာ၊
မနသာ စေ ပသန္ဓေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ၊
တတော နံ သုခမန္ဓတိ၊ ဆာယာဝ အနုပါယိနိ။

me'noo' bou'bin' ga'maa'da'ma'
me'noo'di'thaa' me'noo' me'jaa'
me'na'da'sejj' be'de' ni'na'
pa'de'ti' vua' ka'ro'ti' vua'
ta'too' nenn' dou'kha' me'nue'ti'
sa'ja' vua'a'nou'pa'ji'ni'

2. Ono smo što mislimo.

Svemu što jesmo izvor su naše misli.

◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊

၄။ အက္ကော့ၤမိံ မံ အဝဓိံ မံ၊ အဇိနိံ မံ အဟာသိံ မေ၊
ယေ စ တံ နပနယုန္တိ၊ ဝေရံ တေသူပသမ္မတိ။

a'ko'si' menn̄ a'vua'di' menn̄
a'zi'ni' menn̄ a'ha'di' mej̄
jej' sa' denn̄ nu'pa'ne'je'di'
vej'renn̄ tej'du' pa'da'ma'ti'

4. Učinio mi je zlo, tukao me, prevario, opljačkao.
Koga ne muče ovakve misli, njegova mržnja prestaje.

◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊

၅။ နံ ဟိံ ဝေရေန ဝေရာနိံ၊ သမ္မန္တိဓ ကုဒါစနံ၊
အဝေရေန စ သမ္မန္တိ၊ ဧသ ဓမ္မော အန္တန္တေနာ။

na' hi've're'na've'ra'ni'
da'men'di'da'ku'da'sa'nenn̄
a'vej'ri'na'sa' da'men'ti'
ej'da'da'moo'ta'naa'te'no'

5. Jer mržnja mržnjom ne prestaje.
Mržnja se stišava ljubavlju.
Ovo staro pravilo je večno.

Priča:

Bio jednom čovek sa dve žene, zlom i dobrom. Zla, mešajući otrovne trave, prvo ubi dvoje dece dobre žene, a zatim otrova i nju samu, koja je bila u drugom stanju. Umirući, dobra žena snažno poželi da se osveti za sva zla i umrlu decu. I bi tako. Poslednjom snagom ubi zlu ženu i njeno dvoje dece. Kada mrtve sretoše Budu, on ih posavetova da se konačno nauče ljubavi i neuzvratanju zla.

၇။ အသုဘာနုပဿိံ ဝိဟရန္တံ၊ ဣန္ဒြိယေသု သုသံဝုတံ၊
ဘောဇနမှိံ စ- မတ္တညံ၊ ကုသိတံ ဟိနဝိရိယံ၊
တံ ဝေ ပဿဟတိ မာရော၊ ဝါတော ရုက္ခံဝ ဒုဗ္ဗလံ။

a du'ba'nu' pa'dejn' vi'ha're'tenn'
ejn'te' ri'je'du' du'den' vu'dan'
bo'zen' mij'sa'ma'tha'njou'
gu'di'tenn' hi'na'vi'ri'jan'
dann' vej' pa'da'ha'ti' ma'ro'
va'to'rou'kha'va' dou'be lemm'

7. Onom koji samo za svoja zadovoljstva mari,
neumerenom u jelu i piću, slabom i besposlenom,
njime lako upravlja zlokobni Mara¹
kao što vetar potresa trulo drvo.

Priča uz sedmu i osmu izreku:

*Dva brata postadoše monasi. Stariji po ubeđenju i
ličnoj želji, mlađi bez pravog uverenja. Nesrećni mlađić,
stalno žudeći za materijalnim stvarima i zadovoljstvima,
konačno nateran rečima bivše žene, napusti Sangu, mo-
naški red. Stariji, međutim, dostiže prosvetljenje. Njego-
va porodica je pokušavala da ga omete, ali bez uspeha.*

U budizmu postoji pet vrsta Mara, pet stanja: (kanda); moralne
ili nemoralne radnje (abejsakara); smrt (meku); strast (kalisa); Mara,
božanstvo (dejavaputa). Ovde je termin Mara korišćen u smislu strasti.

၈။ အသုဘာနုပဿိံ ဝိဟရန္တံ၊ ဣန္ဒြိယေသု သုသံဝုတံ၊
ဘောဇနမှိံ စ မတ္တညံ၊ သဒ္ဓ အာရဒ္ဓဝိရိယံ၊
တံ ဝေ နပ္ပသဟတိ မာရော၊ ဝါတော သေလံဝ ပဗ္ဗတံ။

¹ Zli duh iz indijske mitologije.

a' du' ba' nu' pa' dejn̄ vi' hē re' tejn̄ ejn̄ de' ri'
 je' du' du' dan̄ vu' dann bo' zē na' hmi' sa' ma' te' no'
 de' denn̄ a' re' dha' vi' ri' jen'
 ten' vej̄ ne' pa' da' ha' di' ma' ro'
 va' to' de' len̄ vua' pa' ba' ten'

8. Onaj koji čistoga uma
 ne živi samo užitaka radi,
 ko umereno jede, veran je i snažan,
 njega strasti uzdrmati neće,
 koliko ni vetar ogromnu stenu.

Meditacija o “nečistoći” (Atuba Bavana) odnosi se na oblik koncentracije koja omogućava odstranjivanje nečistoća urođenih telu. Telesni oblik, obično prikriven spoljašnjim izgledom, čini se privlačnim i izaziva požudu i strast zbog nesposobnosti uviđanja ovih urođenih nečistoća. One se mogu spoznati mentalnim okom, meditacijom o fazama truljenja tela.

Deset faza truljenja tela su – (1) nadutost, (2) promena boje, (3) truljenje, (4) ispucalost kože, (5) hrana lešinarima, šakalima i drugim životinjama, (6) rezano na komade, (7) unakaženo i razbacano u komadićima, (8) krvavo, (9) crvljivo i (10) kostur. Postoji i način meditacije o 32 dela tela ili osveščivanje delova tela (Kajagatanuda-di). Ovde monah razmišlja o telu ograničenom kožom od tabana na gore, od krune glave na dole, kao punom nečistih stvari raznih vrsta; u tom su dlake na glavi, dlake na telu, nokti, zubi, koža, tetive, kosti, koštana srž, bubrezi, srce, jetra, plućna maramica, slezina, pluća, creva, crevni trakt, želudac, izmet, mozak, žuč, sluz, gnoj, krv, znoj, masno tkivo, suze, masnoća, sline, sluzokoža, tečnost u zglobovima, urin.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

၉။ အနိက္ကသာဝေါ ကာသာဝံ၊ ယော ဝတ္ထံ ပရိဒဟိဿတိ၊
 အပေတော ဒမသစ္စေန၊ န သော ကာသာဝမရဟတိ။

a' nej̄ ka' da' vo' ka' da' von'
 je' vo' tenn̄ pa' ri' da' he' de' ti'

a' pej̃ to' da' ma'ta'sej̃na'
nã do' ka'da'vã me'ra'he'ti'

9. Ako su im misli nečiste,
ako žive nečasno i ne poznaju Istinu
kako mogu nositi žutu odoru monaha?

Kadavua znači odsustvo žudnje i žutu odoru budističkih monaha (boja preuzeta od zatvorenika i razbojnika).

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

၁၀။ ယော စ ဝန္တကသာဝ ' သာ၊ သီလေသု သုသမာဟိတော၊
ဥပေတော ဒမသစ္စေန၊ သ ဝေ ကာသာဝမရဟတိ။

jo' sa' von'ta'ke'ta'va' ta'
ti'lej̃ tu' du' da' ma' hi'to'
u' bej̃ to' da' ma' ti'sej̃na'
ta' vej̃ ka'da'va' me'ra'he'ti'

10. Ali onaj ko se očistio od greha,
koji je prožet Istinom a pročišćen vrlinom,
taj s pravom nosi žutu odoru monaha.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

၁၁။ အသာရေ သာရမတိနော၊ သာရေ စာသာရဒသိနော၊
တေ သာရံ နာမိဂစ္ဆိန္တိ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ။

a'da' rej' da' ra' ma'ti'no'
da rej̃ sa'da' ra'de'di'no'
tej̃ daa' ren' na'di'gej'sen'di'
mej̃ sa'din'ga' ba' ko' se' ra'

11. Onaj ko misli da je Istina neistinita,
a laž istina,
nikada neće spoznati Istinu,
provešće isprazan život pun laži.

Nesuštinsko ili nestvarno (asara): sva svetovna imovina, stvari, ideje ili pogledi, čak i telo, iako se čine korisnim i stvarnim u svetu, suštinski su prolazni i nestvarni kada se prosuđuju sa stanovišta Najviše stvarnosti. Što se tiče duhovnog života, viših vrednosti ili dostizanja Nibane, uistinu su nestvarni i nesuštinski.

Nibana je jedan od osnovnih pojmova budističke filozofije. U etimološkom smislu znači konačno utrnuće ili ohlađenje. Nibana, oslobođenje od patnji je pozitivno, natprirodno stanje, koje je teško objasniti rečima, stanje u kojem ništa nije materijalizovano i ništa nije poništeno, osim žudnje. Araheti za života dožive blesak Nibane. Buda je u svojim izrekama određuje samo negativno. U Nibani, stanju ni postojanja ni nepostojanja, nestaje individualna svest i dalja egzistencija.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

၁၂။ သာရဏ္ဍ သာရဏော ဥ တ္တာ၊ အသာရဏ္ဍ အသာရဏော၊
တေ သာရံအဓိဂစ္ဆန္တိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ။

da' rej̃ sa' da'ra'to' nje'te'vua'
a'da'rej'sa' a'da'ra'to'
tej̃ da' renñ a'di'gej'señ di'
da'ma' den' ga' ba'ko'se' ra'

12. Onaj koji vidi Istinu u istini,
shvata lažno kao neistinito,
spoznaće pravu Istinu,
i provešće pun život po sopstvenoj želji.

Suštinska ili stvarna (asara): Moralnost (Tila), Duhovna koncentracija (Tamadi) i Mudrost (Pjinja) na Plemenitoj osmostrukoj stazi, Znanje o izbavljenju (Vimujtinana- dejtana) – sve su suštinske i stvarne sa stajališta Najviše stvarnosti ili Istine.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

၁၃။ ယထာ အဂါရုံ ဒုစ္ဆန္တံ၊ ဂုဠိ သမတိဝိဇ္ဇတိ၊
ဧဝံ အဘာဝိတံ စိတ္တံ၊ ရာဂေါ သမတိဝိဇ္ဇတိ။

je' tha' a' ga' ren~ dou' sen~ nenn~
ou' thi' da' me' ti' vej' ze' ti'
ej' von~ a' ba' vi' tann~ sej' tenn~
ra' go' da' ma' ti' vej' ze' ti'

13. Kao što trošan krov prokišnjava,
strasti probijaju neumne.

Priča uz trinaestu i četrnaestu izreku:

Princ Nanda, Budin brat, primljen je u red na dan venčanja. Kako je i dalje neprekidno mislio o svojoj mlađoj ženi umesto da meditira, Buda, uvidevši bratovljevo dvoumljenje, uporedi ova dva stanja svesti sa kućama koje imaju dobar krov ili krov koji prokišnjava.

Bavitam doslovno znači razvijati se, kultivisati se. Um se razvija koncentracijom, koja pročišćava, i meditacijom, koja vodi razumevanju stvarnosti. Kao što je fizička aktivnost dobra za telo, tako je meditacija dobra za um. Veliki ljudi nisu opsednuti strastima.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

၁၄။ ယထာ အဂါရံ သုဆန္ဒံ၊ ဝုဇ္ဇိ န သမတိဝိဇ္ဇတိ၊
ဧဝံ သုဘာဝိတံ စိတ္တံ၊ ရာဂေါ န သမတိဝိဇ္ဇတိ။

ja' tha' a' ga' ren~ dou' sen~ denn~
ou' thi' na' da' ma' ti' vej' ze' ti'
ej' vonn~ du' ba' vi' tann~ sej' tenn~
ra' go' na' da' ma' ti' vej' ze' ti'

14. Ko što čvrst krov ne prokišnjava,
tako ni strasti ne probijaju umne i mirne.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

၁၅။ ဣဓ သောစတိ ဝေဗ္ဗ သောစတိ၊
ပါပကာရီ ဥဘယတ္ထ သောစတိ၊